

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
 Na pol roka --- 2 " --- "
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedny redaktor:

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.

Majitel' a vydavatel' :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavatel'stvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Nešťastie na železnici.

Mienka Horvatov o kresťaskej ľudovej strane.

«Narodna Obrana», v Osieku vychodiaci denník uverejnil nedávno článok pod názvom: «Katolícka ľudová strana v Uhorsku». Článok tento účinkovanie kresťanskej ľudovej strany opisuje vo výfahu nasledovne:

«Horvatská tlač s obstojnou pozornosťou sleduje znamenitejšie vývinu a udalosti dvoch štátov našej monarchie; pri tom však napáda, že verejnosť s výš spomenutou stránkou politickou alebo sa vôbec nezaobrá, alebo účinkovanie jej len povrchne posudzuje vzdor tomu, že táto stránka od desaťročného jej jestvovania činnosťou svojou s každým dňom vzrastajúcu pozornosť na seba obracia.

Toto nás povzbudilo k tomu, aby sme sa s politickou stránkou touto dôkladnejšie zaoberali.

Neunavelá čulosť, pracovitosť, spolu ale aj úspechy tejto strany, sú tak zrejmé dôkazy jej bezúhonnej politiky, že nad tým zamlčať musia všetci jej protivníci, nepriatelia, ako sa o tom každý presvedčiť môže, čo tlač Uhorska s pozornosťou sleduje. Koalícia Uhorska pozostáva zo stránky neodvislých, ústavných a z ľudovej strany. Stránka neodvislých je nám už dobre známa. Stránka neodvislých je tá stránka, ktorá nám najmenej imponuje, tymi elementami, z ktorých je zložená, z ktorých mnohí nenie sú vstave pochopiť tú požiadavku, že nový kurz politický v Horvatsku znamená uskutočnenie všetkých práv Horvátskych vyrovnaním zabezpečených. Práca ľudovej strany je konzervatívna a reálna. Konzervatívna je, bo nezvratne stojí na tom základe, ktorý Uhorsko spája s Horvatskom a s Rakúskom. V rámci tohoto štátoprávneho pomeru na tom pracuje ľudová strana, aby práva vyrovnania Uhorska, ktoré doposiaľ iba na papieri jestvovaly skutočne aj do života uvedené boly.

Reálna je práca ľudovej strany, bo ona nemrhá jednoducho čas, do unavenia prázdnyimi polemiami, nesľubuje mnoho, čo ale sľúbila toho polovica je už do života uvedená. Kto pozorne sleduje účinkovanie koalície Uhorska, tak na sneme krajinskom, ako v delegáciach, ten na prvý pohľad vidí, že skoro v každej vážnejšej záležitosti iniciatíva pochádza od ľudovej strany.

Konečným cieľom je tejto politickej strany, ku ktorej 32 krajinských vyslancov patrí, ako je všestranne známo, Uhorsko upevniť, ako v najšľachetnejšom zmysle kráľovstvo kresťanské. Hlavným časopisom jej je katolícky denník «Alkotmány». Účinkovanie a vystupovanie jej je vždy tak taktické, že ju v tomto ohlade neprevyšuje žiadna iná politická stránka. Goluchowskiho, o jehožto nešikovnosti presvedčené boly všetky politické stránky, zvlášte chovanie sa ľud. strany nútilo k odstúpeniu z úradu. Pri pojednávaní zákonných predloh ku vývinu malého priemyslu, zveladeniu robotníctva a roľníctva smerujúcich, rečníci ľudovej strany odbornou vedomosťou stoja v prvom rade ako vodcovia a návrhy jejich bývajú obyčajne prijaté.

Nestrannosťou zásad a bezúhonným jej účinkovaním tak veľkej auktority zadovážila si ľudová strana, že ju koalícia na žiaden pád obejsť nemohla a prinútená bola predsedovi jej grófovi Zichymu ponúknuť torbu ministerstva okolo osobnosti kráľa. Bolo to na každý pád veľké zadosťučinenie, predovšetkým keď sa rozpomenieme na predošlé liberálne vlády, pred ktorými ľudová strana bola vždy predmetom vysmievania a nehodného zaznávania; z toho ju vysmievali, že je dodavkom parlamentu a to jej vyhadzovali na oči, že zastáva ciele reakcionárne. My však mienime, že sa nemýlime, keď to tvrdíme, že purifikácia, očisťovanie verejného života v Uhorsku začalo sa len so senzacionálnym odhalovaním, ktoré ľudová strana bezohľadne pokúsila sa odhalovať na celej čiare. Toto svedectvo vydať jej musia nielen jej protivníci, lež ešte aj jej nepriatelia.

Ľudová strana ako katolícka bráni záujmy katolíkov Uhorska a nástojí na tom, aby politiku, sociálny, spoločenský život a kultúru krajiny prepodobnila zásadami kresťanskými. Kresťanská ľudová strana povstala r. 1895. hneď po zavedení civilného manželstva a od týchto čias žiada revíziu.

Kardinálnou, hlavnou snahou kresťanskej ľudovej strany je aj to, aby triedu poľného robotníctva a priemyselníkov vyslobodila z pazúrov židovských agitátorov socialistických. Valným shromaždením katolíkov Uhorska, ktoré sa každý rok vydržiavajú a ktoré minulého roku po prvý odvážili sa navštíviť dvaja ministri s podpredse-

dom snemovne. Zakladaním kresťanských potravných spolkov a kresťansko-sociálnych kruhov, ľudová strana doprosta ku veľkej povďačnosti viaže ten ľud, jehožto služby sa venuje. Následkom akcie ľudovej strany záležitosť zpäťvedenia kríža na universite, otázky autonómie a kongruy nachodia sa v dosť priaznivom štave. Aj to faktum treba ľudovej strane pripísať, že vláda koalície výpoveďou Apponyiho odvážila sa za potrebné uznať, aby kultúra krajinská na nezklamne kresťanskom základe vybudovaná bola. Korollarium všetkého tohoto ale je, že práca stránky tejto je extenzívna a intenzívna, čo s podlžnou nestrannosťou každému uznať treba. Jedna vec však prichodí čudnou každému: dobrý ľud slovenský — vynímajúc 2—3 okresy — dvere zatvára pred ľudovou stranou. (Pofažne tohoto posledného bodu v omyle nachodí sa pôvodca článku, bo vyslancovia kresťanskej ľudovej strany: Artim, Beniczky, Brestyenzsky, Csernoch, Csitáry, Ernszt, gróf Hunyady, Jánoky-Madocsányi, Mednyanszky, Béla Rakovszky, Szmrecsányi vyvolení sú v čisto slovenských okresoch. Pozn. red.)

Dotyčno chovania sa ľudovej strany ku nám, to poznamenávame, že stránka táto presvedčená je o tom, že od 800 rokov trvajúce bratské spojenie Uhorska s Horvatskom nikdy nebolo tak potrebné, ako dnes, bo máme spoločného nepriateľa. Tieto dve krajiny natoľko sú na seba odkázané, že jedna bez druhej jestvovať nemôže. Ako základ štátno-právneho pomeru horvatsko-uhorského považuje vyrovnanie z roku 1868-ho».

Takto písala osiecka «Narodna Obrana» o kresťanskej ľudovej strane. Skalické Noviny dokladajú k tomu: «Uznáme, má mnoho pravdy, je ľudová strana živočulá, obozretná. I my jej máme mnoho ďakovať, ona pohla massy ľudu proti svevoli a utlačeniu. Ona naučila ľud myslieť, čítať a na vlastných nohách chodiť». My vďačne honorujeme toto dobrovoľné vyznanie skalických novín, podotknúť však pritom musíme, že to očerňovanie, zlomyselné pomlúvanie kresťanskej ľudovej strany a o ľud zaslúžených vodcov, ktoré v tomže článku predchádza, niako sa nesrovnáva s tým vyznaním, ktoré doniesly. Uznávať najprv zásluhy dajakej politickej strany a v jednom dychu zas ľud proti nej

búriť a ju očerňovať, to poukazuje na veľmi čudné pochopy o pravdivosti. Pravdu treba ľudu ohlasovať, nie ale lož a klamstvo!

42 halierov, alebo láska socialdemokratov.

My sme náš slovenský ľud už mnoho razy upozornili na nebezpečenosť socialdemokracie, taktiež aj na to, že kde nesvedomiti agitátori ľud popudzujú proti vrchnostiam, buď svetským alebo cirkevným, činia to nie z ohľadu na ten «biedny», «utlačený» ľud, ale len z ohľadu na svoje vččky. Kdekoľvek sa spolok socialdemokratický sriadi, prvé je, aby údovia nového spolku riadne taxu platili vodcom socialdemokracie, jakí sú: Jakub Weltner, Jakub Izrael, Grossmann, Vilhelm Mezöfi (Morgenstern) a iní nž dla mena dobre známi židia. Taxa táto niekde týždenne aj 3 koruny obnáša. Za tieto taxi židovskí vodcovia dobre papkajú, pijú šampánske, fajčia fajné, drahé cigary a v Pešti v Stanoj kaviarni biliard sa hrajú. Kto do spolku socialdemokratického vstúpil a taxu nechce platiť, tomu je beda, toho s nožom dopichajú, alebo — čo je najmenšie — z roboty vytvorlia. Že je tomu tak, to dokazuje aj nasledujúca udalosť, o ktorej jedny spoľahlivé noviny toto píšu:

Mezöfi (predtým sa menoval Morgenstern), žid a povestný vodca socialdemokracie, na Dolniakoch všade, najmä ale v biharskej stolici, zakladal socialdemokratické spolky, do ktorých vábil hoferov a poľných robotníkov. Morgenstern, čili Mezöfi, sľuboval do bludu zavedenému ľudu hory-doly; medzi iným aj to, že jednotlivé panstvá také platy budú musieť dávať údom spolku, jaké im on — Mezöfi — predpíše, ale že k dosiahnutiu toho potrebné je, aby aj údovia socialdemokratického spolku také taxi platili do spolku, jako on ustáli. Nezbehlí hoferi a nádenníci sadli na lep, daň spolkovú platili a celú svoju nádej skladali v peštianskom pánovi natoľko, že vo svojich izbách podobizeň (fotografiu) Mezöfiho zavesili na stenu vedľa obraza samého Krista Pána. Ale zrazu jaká premena sa stala! Údovia spolku socialdemokratického podobizeň Mezöfiho všade z izby von vyhadzujú. A majú k tomu až veľkú príčinu. Teraz vydali malú brošúrku (sošit) oklamani ľudia, ktorá je opravdové «zaucho» pre peštianskeho pána «veľkomožného». V tejto brošúrke medzi iným úbohí údovia socialdemokratického spolku sa vyslovujú, že s Mezöfim nič mať nechcejú, lebo že od toho času, ako mu na lep socialdemokratický sadli, iné nemali za podiel, iba veľké obtížnosti, veľké peňažné výdavky, smrteľný boj, peňažité pokuty a žalár. Uvidíte — píšu zavedení nádenníci — *nie páni, proti ktorým nás búrili, ale vodcovia socialdemokratov nás na bitúnok dovedú.* Teda, bratia, nedajma sa viesť na bitúnok, lebo naša budúcnosť nie to požaduje. Dokázané je, že keď v roku 1906. na jar do štrajku nás vohnali, 11, to jest jedenást listov a jeden telegramm sme do stredišťa, to jest Mezöfimu poslali v ktorých sme radu, ochranu a pomoc pýtali a odtiaľ

tá rada a ochrana nám prišla, že «chyba je v počtách, za 8 dní pošlite ešte 42 halierov».

«Bratia, čujte, na 11 listov a na jeden telegramm odpoveď sme dostali, aby sme poslali «za 8 dní 42 halierov!» Sedem nás bolo zatvorených, 25 nás bolo pokutovaných a oni — vodcovia — tú radu nám dali, aby sme im to opisali, čo a jako sa to stalo a aby sme appellovali. No, tolko múdrosti sme aj my vedeli. Keď si pomyslíme na tú smutnú budúcnosť, ktorú nám naši vodcovia pripravili, kedy naše nariekanie o pomstu bude do neba volať, vtedy už vopred vidíme, že pod vedením socialdemokratických vodcov koľko súženia a trápenia nás očakáva. Keď im na lep sadneme a peniaze im pošleme, ó vtedy nás až do neba vychvalujú, že sme my odhodlaní bojovníci a že aby sme aj na budúce riadne taxi (spolkové dane) platili a že vraj «pánom aby sme sa nedali».

Výš uvedený pád dokazuje, že židovským vodcom socialdemokracie ani najmenej neide o biedu a núdzu chudobného ľudu, ale áno, ide im len o taxu, o spolkovú daň, aby z nej mohli dobre žrať, piť, hrubé cigary fajčiť a nič nemuseli robiť.

Nuž toto je tá láska tých socialdemokratických vodcov oproti chudobnému ľudu, ktorú zakiaľ oni hubou ohlasujú, zatiaľ dlane vystierajú, aby pobláznení ľudia na ne spolkové dane skladali.

A nachádzajú sa nesvedomiti ľudia, ktorí týmto socialdemokratickým lúpežníkom cestu aj ku nám Slovákom kliesnia. A pýtate sa: kto je to, až ho poznáme a jestli aj nás svojou navštevou poctí, aby sme ho ako zaslúži zavrátili? Hm, kto iný, ako ten luteránsky «Týždenník»? Živo sa ešte rozepamätáme, že luteránsky «Týždenník» lanského roku po voľbe takto písal: «Socialdemokrati a my (národnári) sme jedno a to isté». A keby nám na dôkaz toho, že socialdemokrati a národnári sú jedno a to isté, vlastné zoznanie «Týždenníka» nebolo dostatočné, o tom by nás presvedčiť mohlo každé číslo tejto muchotrávky. Pohanskú socialdemokraciu jako na uhorských, tak aj na slovenských stranách rozširovať začínajú so znevažovaním a potupovaním biskupov a kňazov, ale len katolíckych, dobre vediac, že kde kňazov jejich podlými a vymyslenými dopismi potupili, tam je už pôda pripravená pre semeno bludu socialdemokratického. A tomuto luteránskému «Týždenníku» v pustošení a vykorenení viery kresťansko-katolíckej usilovne pomáhajú skalické «Ľudové Noviny» a pritom všetkom sa ešte nehaňbia meno «Katólicke» si na čelo napísať! Skrze obidvoje tieto bezbožné noviny do bludu zavedený a rozmýšľať nevediaci ne jeden Slovak takto tára: «Ja som demokrat». Takúto hlúposť len sprostý človek z úst vypustiť môže. Táto výpoveď «som demokrat», môže dvoje znamenať. Znamená ona alebo to, že patričný patrí medzi pešfanských demokratov, židov, čo sú millionári a teraz krutý boj vedú proti pešfanskému kresťanstvu pod vodcom žida Vilhelma Vázsonyho (Weissfeld), alebo to znamená táto hlúpa výpoveď, že patričný prislúcha ku social-

demokratom, ktorých vodcovia sú sami židia a ktorých panovanie tí biharskí robotníci teraz tak horko oplakávajú. A preto majme sa na pozore, chráňme sa nielen socialdemokratov, ale chráňme sa aj tých, ktorí svedoctvo o sebe vydávajú, že sú jedno a to isté so socialdemokratmi. Ba národnári sú ešte horší ako socialdemokrati! Lebo zakiaľ socialdemokrati zrovna o sebe hovoria, že sú socialdemokrati, zatiaľ národnári pod kepienkom, pod falošnými heslami, ako: «za tú našu slovenčinu» približujú sa k ľudu v politike nezbehlému, aby takto svojim obetám gebulu socialdemokracie tým ľahším spôsobom užiť dali. Varujte sa aj jeuných aj druhých, kým nebude pozde. *Kresťanský občan.*

O dorábaní ľanu.

Nedávno čítali sme v «Kresťane» upozornenie na kartel cukrových fabrik, ktorý na veľkú škodu cukrovú repu dorábajúcich menších roľníkov fabrikanti medzi sebou utvorili. Naši malí gazdovia veľmi múdre urobia, jestli hromažne zrieknu sa dorábania cukrovej repy a miesto toho nech dorábajú radšej iné gazdovské veci. Tu pozornosť našich malých gazdov obraciame zvláste na dorábanie ľanu.

Že dorábanie ľanu je veľmi výnosné, o tom sa tí malí gazdovia už dávno presvedčili, ktorí medzi iným aj ľan dorábajú.

Jeden katastrálny hold, to jest 1600 □ siah i v tej najplanšej roli donesie 25 metrických centov ľanu aj so semenom. Za jeden metrický cent usušeného ľanu platí sa 10 korún a tak za 25 metrických centov dostane sa 250 korún. Za asi 2 metrické centy odpadkov ľanu po 3 koruny dostane sa 6 korún a tak celý výnos ľanu na jednom katastrálnom holde čini 256 korún. Pohliadnime teraz, že dorábanie ľanu s jakými výdavkami je spojené. Sú to nasledujúce:

1. Ľanové semeno 1 metrický cent	38 korún
2. Oranie role a siatie semena...	15 «
3. Plevačka buriny	10 «
4. Vytrhanie	18 «
5. Odvezenie	10 «

Celý výdavok obnáša teda: 91 korún

A tak keď od 256 korún odtiahneme 91 korún, jeden katastrálny hold ako čistý výnos prinesie gazdovi 165 korún.

Uhorský hold dá teda úžitku 123 korún 75 halierov. Opakujem, takúto úrodu donesie planá zem a obrábanie je dosť vysoko rátané. Jestli ale do dobrej zeme zasejeme ľan a jestli tá dobre, hlboko je preoraná, tak na jednom katastrálnom holde urodí sa aj do 30 metrických centov ľanu so semenom. Ľan urodí sa všade, zvláste ale tam, kde veľká rosa býva, teda aj v takom kraji, kde cukrovú repu nedorábajú dobrý výnos donesie gazdovi. Ľan čím vyšší narastie, tým ho lepšie zaplatia. Obrábanie ľanu je veľmi jednoduché. Jako som už spomenul, zem sa hlboko porie a pri pohodlnom

počasí dobré semeno už v mesiaci marci sa zaseje, čím hustejšie tým lepšie. Mráz mu neškodí. Keď bilina asi na 10 cm. vysoko narastie, burina sa musí dokonale vypleť. A keď na biline lístky vädnuť a padať začnú, keď lanová dučelka bielo žltú farbu dostáva, vtedy lan musí sa vytrhať a na spôsob dachu, do kopiek sa složiť a na roli nechať, kým uschne. Potom sa domov dovezie, položí sa pod strechu, zviaže sa do snopkov 20—25 cm. hrubých a takto sa oddá na to miesto, kde lan urodenný kupujú.

Takýto sklad na dorobenný lan v krátkom čase bude sa stavať v Chynoranoch (v nitrianskej stolici) alebo v jeho okolí, jestli by sa našlo toľko gazdov v celom tom okolí, čo by sa zaviazali, že aspoň na 600 uhorských holdoch lan dorábať budú. Dorábať sa bude lan v tomto kraji aj vtedy, keby sa nenašlo toľko gazdov, čo by 600 uhorských holdov lanom zasiali. Pripomenúť ale treba, že pri lifrovaní do vzdialenejších krajov za jeden metrický cent lanu dostane sa o 60—70 halierov menej.

Všetci tí malí roľníci, ktorí by zamýšľali s dorábaním lanu sa zapodievať, nech sa obrátia na pána Jozefa Perényiho, direktora banky chynoranskej, ten im dá obsirny vývod ústne, ba jestli by ho o to čím skorej oslovili, pôjde aj do patričných dedín a tam o dorábaní lanu prednášku držať bude. *Jeden gazda.*

POLITICKÉ CHÝRY.

Modran — Kňaz a Slovák.

Ten istý človek, čo pred niekoľko dňami v článku s podpisom «Modran» najneslušnejším spôsobom a ohavnými luhaninami napadol präláta Molnára v luteránskom «Týždenníku», včul zase ten istý človek v článku s podpisom «Kňaz a Slovák» zarovnak najneslušnejším spôsobom a podobnými ohavnými luhaninami v «Ludových Novinách» napáda kresťanskú ľudovú stranu a viacej jej vodeov. My to docela za nemožné držíme, že by ten «Kňaz a Slovák» nevedel, že to, čo tu píše, je samá luhanina a zlomyselné prekrucovanie, veď on má o mnoho vtacej rozumu, aby to zretedne nevidel, kde nemluví pravdu, kde prekrúca a luhá. Pýtame sa ho teraz s úplnou láskou: či on to verí, že s prekrucovaním a luhaninami môže sa dajako dobrej veci slúžiť. Nazdáva sa, že božské požehnanie spočívať môže na takej záležitosti, ktorej luhaninami a prekrucovaním pravdy slúžia?

Lhára je ľahšie lapiť, ako kulhavého psa. Možno že lháť u ľahkoveriacich a neskúsených ľudí dopádi razom úspechu. Tento úspech však nemôže dlho trvať. *Malinckrodt*, slávny vodea niekedy nemeckých katolíkov toto povedal: Lož môže sa dôjsť dakedy úspechu, stáleho

víťazstva ale nikdy. Nech si toto dobre zapamätá ten, čo sa v «Ludových Novinách» pod posledný článok podpísal ako «Kňaz a Slovák».

Včul by sme ešte jedno slovo mali ku svedomitejším čitateľom «Ludových Novín»: «Či oni schvalujú také bojovanie a takú politiku?»

Vymenovanie nového ministra pravosúdia.

Odstúpením Polónyho uprázdnené miesto ministra pravosúdia je už zaplnené. Ministerský predseda Wekerle v piatok vyhľadal Antona Günthera, štát. sekretára v ministerstve pravosúdia, ktorému ponukol torbu tohože ministerstva. Günther torbu prijal a toto jeho rozhodnutie vzala v známosť aj ministerská rada. Wekerle a Günther potom odcestovali do Viedne kde sa v sobotu ministerský predseda hlásil na výsluch ku kráľovi. Wekerle predostrel kráľovi demissiu Polónyho a predostrenie o vymenovaní Günthera, ktorý bol po výsluchu Wekerleho pozvaný do Burgu na 2. hod. popoludni. Günther sa na určený čas hlásil na výsluch, načo složil do rúk kráľových prisahu vernosti. Pri slávnostnom akte mimo ministerského predsedu spoluúčinkovali gróf Alexander Apponyi, hlavný komornícky majster a barón Ivan Skerlecz, ktorý predčítaval prisahu. Po prisahu jeho veličenstvo nového ministra pravosúdia prijal na krátkom výsluchu a večer i Wekerle, i Günther vrátili sa do Budapešti.

Anton Günther narodil sa v Stolnobelohrade 23. septembra r. 1847. R. 1874. stal sa pravotárom. Roku 1867. vstúpil do stenografickej kancelárie snemu, ktorej bol podsprávcem. Koncom osemdesiatich rokov vyvolený bol za vyslanca a jako taký svojimi rečami budil pozornosť naproti sebe. Aj v časopisoch napísal mnoho pozoruhodných článkov obzvlášť o reformách nášho súdobníctva. Všeobecná je mienka, že Günther patrí medzi prvých juristov uhorských.

Porady kresť. ľudovej strany.

V utorok dňa 29. januára o 7. hodine večer držala poradu kresťanská ľudová strana vo vlastnom kruhu pod predsedníctvom Štefana Rakovszkyho. Na porade brali účasť všetci vyslancovia strany. Porada prijala zákonnú predlohu apropriacie a do stránky ľudovej viacej vonkajších členov. Dľa vyneseného výroku, do záležitosti uprázdnenej torby ministerstva pravosúdia nemieša sa kresťanská ľudová strana, bo sa táto vec v prvom rade týka stránky neodvislých. Po pretriasaní bežných politických záležitostí zakončila sa porada.

Vo štvrtok dňa 31. januára o 7. hod. večer držala poznove poradu kresťanská ľudová strana pod predsedníctvom Štefana Rakovszkyho. Predmetom tejto porady bola zákonná predloha kontigentu rekrútov. Na porade bol prítomný minister honvédstva Ludvik Jekelfalussy a štátny sekretár Štefan Bolgár. Kresťanská ľudová strana najprv náležite preskúmala túto zákonnú predlohu a potom ju prijala. Po vybavení iných bežných záležitostí, týkajúcich sa kresťanskej ľudovej strany, zakľúčená bola porada.

Staré hriechy vlády drabantov.

Nepriatelja koalície neznejú hranice v jejích nehanbných a potupných nápadoch na politické stránky v koalíciu sjednotené. Nuž ako gazdovali liberáli a z týchto pošlá vláda drabantov, to zrejme ukazuje to vlastenecké zrkadlo, ktoré celej krajine predkladá ako v každom ohľade kompetentný faktor kráľovská účtovná stolica, ktorá tieto dni podala krajinskému snemu zatvorené účty z roku 1905. Toto zrkadlo je veľmi poučné. Ukazuje ono, že vláda drabantov v prvom rade takým ľudom a v toľkej výške dala penzie, ako im neprisiúcha. Tak Dezider Perczel dostáva miesto 8000 korún penzie, ktoré by mu prislúchali, 15.000 korún; druhý, tomuto podobný vták, Ondrej György, ktorý len štyri mesiace a dva týždne bol ministrom orby, dostáva ako penziu len maličkosť, pozostávajúcu z 11.040 korún.

Toto zrkadlo však, ktoré kráľ. účtovná stolica predložila snemu, ešte krajšie ukazuje šafárenie ministerstva obchodu v roku 1905. Dľa tohoto ministerstvo obchodu z pokladnice uhorských štátnych železníc vzalo po prvý 200.000 slovom dvestokrátisíc korún ku cieľom dispozicionálneho fondu, z ktorého teda netreba účty skladať. Pri druhej príležitosti vzalo ministerstvo obchodu zase z pokladnice uh. štátnych železníc nových 200.000 slovom dvestokrátisíc korún. Na prísne naliehanie kráľ. účtovnej stolice osvedčilo sa ministerstvo obchodu, že tieto hrozné peniaze vydané sú na nasledujúce ciele: 1. Na paušále a oznamy: a) Na povýšenie paušálov pre časopisy dľa kontraktu pre rok 1905. spraveného 30.251 korún. b) Na paušále pre časopisy bez kontraktov 63.000 korún. c) Budapešťanskému jednému časopisu ako paušále na roky 1907. a 1908. a prvú polovicu roku 1909. ročite 25.000 korún. — 2. Za darmo rozdané čísla novin 1600 korún. — 3. Za uverejnenie článkov v novinách cudzozemska 51.083 korún 50 hal. — 4. Jednotlivým splnomocneným bez udania titulu výplaty 25.000 korún. — 5. Cieľom založenia fabriky na tkaniny ku rozličnému cestovaniu 2000 korún. — 6. Na predpráce uh. Jednoty železničiarov 1000 korún. — 7. Istému redaktorovi na cesty do Berlína 600 korún. — 8. Za písomné práce 1200 korún. — Výdavky tieto byly celkom nezákonné, pokračovanie to protiví sa doprsta 83. §-u zák. čl. z r. 1897. ako to kráľovská účtovná stolica aj zrejme dokazuje.

Veľmi je nápadné, že národnárske noviny toto hnusné šafárenie vlády drabantov ani len slovom nespomínajú. Veď len nemajú k tomu svojich vážnych príčin? I aby sme s luteránskym «Týždenníkom» hovorili: «len na prst zdvihla sa pokrievka» politiky drabantov a jejích prívržencov «a koľko to smradu, koľko ohavnej mizernosti!» Národnárske noviny necítia však tento smrad a ohavnosti tieto nechcejú vidieť.

Spoločná porada neodvislej, ústavnej a ľud. strany.

Politické stránky v koalíciu spojené dňa 4. februára držaly spoločnú poradu v kruhu neodvislých vo veľmi

vážnej záležitosti sociálnej, *poistenia robotníkov*. Porade predsedal minister Franc Kossuth a brali na nej účasť: Alexander Wekerle, gróf Julius Andrássy, gróf Albert Apponyi, Ignác Darányi, Anton Günther, štátny sekretár ministerstva obchodu Jozef Szterényi, predseda stránky ústavných Koloman Széll, podpredseda snemu a kresťanskej ľudovej strany Štefan Rakovszky. Po zahájení zasadnutia Koloman Széll poďakoval sa predsedovi, že ku porade o tak veľavážnej otázke, ako je poistenie robotníctva, povolal všetky stránky koalície.

Štefan Rakovszky v mene ľudovej strany dakoval za povolanie ku tejto porade. Za šťastlivý predznak to považuje, že po spoločne vedených zápasoch, pojednávanie tejto zákonnej predlohy zavdáva príležitosť ku spoločnej porade. Za šťastlivý predznak považuje to preto, bo táto zákonná predloha cieľi ulavenie a polepšenie stavu chudobných tried ľudu. Je to skvelým dôkazom toho, že ačpráve iných náhľadov sú v politike, vtedy keď sa jedná o blahobyť ľudu a o ulavenie biedy, prestáva medzi stránkami všetka rozdielnosť náhľadov a všetci spájajú sa v tej snahe, aby biede pomohli. Je to spolu podvrátenie poľahne tých nesvedomitých agitátorov, ktorí zvláštnou úľubou vrhajú sa na tieto vrstvy ľudu, ktorí jednostajne to ohlasujú, že koalícia mnoho sľubuje, sľuby svoje ale nevyplňuje. Jestli by pri pojednávaní tejto záležitosti vznikla v jednom alebo druhom ohľade rôznosť náhľadov, to len na to nech poukazuje, že všetci snažia sa pre ľud utvoriť čím viacej lepšieho a dokonalejšieho. Keď toto rečník ľud. strany vyslovuje, výraz dáva spolu tomu očakávaniu, že táto spoločná práca ten dobrý pomer, aký panuje medzi stránkami koalície ešte viacej upevní.

Rečnili za tým Franc Kossuth, Móric Szatmári, Štefan Bernáth, Ludvik Návay, Ján Baross, Móric Lányi, Gustáv Gratz, Koloman Fodor, Franc Csizmazia, Georg Nagy.

Alexander Ernszt odpovedal Fodorovi, že vo výbore záležitostí robotníctva žiadosti lekárov mali pred očima v každom ohľade. Ostatne jedná sa o tom, pokračoval rečník, že nemocných podporujúce pokladnice majú 18.000 dobrovoľne zapísaných členov. 18.000 ľudí však v jednej krajine nepadá do váhy, keď sa jedná o praksis lekárov. Oproti Lányimu poznamenal, že stav divého manželstva nedá sa zákonom sankcionovať. Toto stanovisko zastával aspoň výbor robotníckych záležitostí. Reforma pokladnic nemocných napomáhajúcich je potrebná.

Rečnili ešte: Zigmund Farkasházy, Ondrej Csizmazia, gróf Vladimír Zichy, Franc Buzáth v záujme lekárov, napokon štátny sekretár Jozef Szterényi, po čom Franc Kossuth ako predseda zakľučil poradu.

Vojenské porady.

Minulé dni odbavovaly sa vo viedeňskom Burgu pod predsedníctvom jeho veličenstva kráľa vojenské porady, jaké sa zvykly vydržiavať každý rok o tomto čase. Na poradách zúčastnili sa: dedič trónu Franc Ferdi-

nand, spoločný minister vojny Schönaich, šéf generálneho štábu Konrád a dozorcovia čiat. Porady zaoberali sa s osobnými záležitosťami generálov a s takými otázkami, ktoré sa poťahujú na bojaschopnosť armády.

Z CUDZOZEMSKA.

Francúzsko.

Prenasledovanie katolíkov.

Konferencia francúzskych biskupov bola sa ustálila na tom, aby sa ďalšie užívanie budov slúžiacich ku cirkevným cieľom zabezpečilo pre cirkev smluvou, ktorú na osemnásť rokov môže uzavrieť farár alebo biskup s mešťanostom alebo náčelnikom stolice. Konferencia vypracovala aj vzorku smluvy, ktorou sa majú zhabané cirkevné budovy zabezpečiť cirkvi k ďalšiemu užívaniu. Tento návrh biskupská konferencia poslala vláde. Briand, minister výučby poslal následkom toho obežník na všetkých predstavených obce, v ktorom im nakladá, aby otázočnú smluvu len vtedy podpísali, keď to uzavrada patričnej obce. Biskup ako najvyššia vrchnosť cirkevna takúto smluvu, dťo ministrovho nariadenia podpísať nesmie.

Z tohoto vidno, ako ďaleko idu proti cirkevným vrchnostam bezbožníci.

Nemecko.

Volby do rišskej snemovne.

Dňa 5. februára previedly sa zväčša i náhradné volby do rišskej snemovne. O voľbách v Nemecku píše vospust svota luteránsky «Týždenník» doslovne: že nemecká vláda vo volebnom zápase premohla «centrum» (stranu katolícku). Ako tu zase cigáni luteránsky «Týždenník», to vidieť z úradnej zprávy, dľa ktorej pri predošlych voľbách hlasovalo na «centrum»: 1,876.092, pri terajšich voľbách ale 2,274.097 voličov. «Centrum» malo v predošlom sneme 104 mandátov, doposiaľ obsiahlo 93 mandátov, náhradné voľey má v 32 okresoch. Poľské volebné stredišťe v Pozene vydalo heslo, dľa ktorého poľskí voličia vo všetkých okresoch, kde centrum stojí v náhradnej voľbe proti socialdemokratom alebo stránkam občanským, hlasovať majú na kandidáta «centrumu». Prečo sa obracia luteránsky «Týždenník» proti centrumu? «Centrum» je katolícka strana a luteránsky «Týždenník» je socialdemokratický. Je to také lapichlopstvo.

KRAJINSKÝ SNEM.

24. januára.

Po zakončení pojednávania krajinského rozpočtu boly na dennom poriadku dnešného zasadnutia predmety pre pojednávanie rozpočtu zaostalé.

Zasadnutiu predsedal Julius Justh. Z ministrov boli prítomní Alexander Wekerle, Franc Kossuth a Gejza Josipovich.

Po predložení predsedníckych zpráv ku predmetu konzulárnych súdov rečnili vyslanci *Alexander Markhót* a *Samuel Bakonyi*.

Nasledovalo za tým pojednávanie imunitných záležitostí. Záležitosť rumunského vyslanca Štefana Petroviča, k podaniu nového návrhu doručená má byť imunitnému výboru. Imunitné právo vyslanca Lehela Héderváryho snem nevyzdvihol, vydal ale súdu vyslanca Aladára Somogyiho.

Imunitné právo vyslanca kresťanskej ľud. strany Kolomana Brestyenzkyho nebolo vyzdvihnuté. Zarovnak nebolo vyzdvihnuté imunitnú právo ani vyslanca Pavla Kovácsa, kdežto vyslanec Franc Udvary súdu je vydaný.

Edmund Beniczky, vyslanec kresťanskej ľud. strany ako referent podal zprávu o knižovni snemovne.

Štefan Rakovszky spomenul, že mnohí vyslanci z knižovne snemovej vypožičané knihy cez dlhé časy u seba držia, narádza preto, aby patričný výbor pri budúcej zpráve uverejnil mená tých vyslancov, čo vypožičané knihy do tých čias nenavrátia.

Snem prijal tento návrh, počom *Ondrej Gaál* ako referent podal zprávu o vicinálkach, na čo zakončené bolo zasadnutie.

25. januára.

O dvanástej hodine držal snem zasadnutie, na ktorom predsedal Julius Justh. *Pavel Hoitsy*, referent finančného výboru podal zprávu o apropriacii, totiž o prevedení prijatého rozpočtu. Snemovňa v trefom čítaní prijala zákonný návrh o vicinálkach a na návrh predsedu bolo ustanovené, že nasledujúce zasadnutie držať sa má v budúci utorok. S tým zakľúčené bolo dnešné zasadnutie.

29. januára.

Snemu predsedal Ludvik Návay. Z ministrov boli prítomní: dr. Alexander Wekerle, Franc Kossuth, gróf Albert Apponyi, Ignác Darányi a minister honvédstva Ludvik Jekelfalussy.

Ku predmetu spoločných záležitostí rečnil *Akuzius Bizony* o delegáciach a žiadal jejich zotrenie, patričnú položku ale prijal.

Otto Hoffmann rečnil o stave obsiadlych provincií, o Bosni totiž a Hercegovine.

Alexander Wekerle, ministerpredseda v dlhšej reči vysvetlil pomer, aký panuje medzi Uhorskom a obsiadlymi provinciami.

Pri pojednávani apropriacie ohlásil sa k slovu národnostný ayslanec *Michal Polit* a vyslovil sa, že apropriaciu neprijíma.

O zákonomnom návrhu kontigentu rekrútov podal zprávu ako referent *Samuel Bakonyi*. *Ludvik Mérey* prijíma túto zákonnú predlohu, proti ktorej vyslovil sa *Aurel Vlád*, ktorý v dôvodoch jeho priznával sa úplne ku zásadám socialdemokratickým. S čím aj zakončené bolo dnešné zasadnutie.

30. januára.

Snemu predsedal Štafan Rakovszky. Zo stránky vlády boli prítomní: Alexander Wekerle, Franc Kossuth a Ignác Darányi.

Pojednávala sa apropriácia, ku ktorému predmetu hovoril vyslanec *Zigmund Farkasházy*, ktorý vyslovil svoju nespokojnosť so správou štátnych železníc, prijal síce apropriáciu, lež dal spolu tej žiadosti výraz, aby na sneme utvorená bola v blízkom čase poriadna opozícia. (Smiech.)

Jeden hlas: Hybaj teda k opozícii.

Ján Csernoch: Osvedčil sa, že v mene politickej strany, ku ktorej prislúcha a aj sám z dôvery ku terajšej vláde prijíma zákonný návrh apropriácie, totiž splnomocnenia ku prevedeniu krajinského rozpočtu.

Treba nám vláde tie prostriedky dať, s pomocou ktorých program svoj do života uviesť a sľuby svoje vyplniť môže; dľa mojich náhľadov však nie je dostatočne povolíť jej len hmotné prostriedky, bo keď by aj vláda tá v bár ak veľkej miere vládla hmotnými prostriedkami, predsa by nemohla zodpovedať všetkému, čo sa od nej očakáva, keby ku podporovaniu jej spojené stránky politickej bezpodmienečne a vo všetkom jej nepomáhali; keby následkom jednostajných pokusov, tak z vonku ako z vnútra proti koalícii a ku rozpadnutiu jej namierených, alebo zrušená bola vzájomná dôvera spojených stránok, alebo keby uzavreté stránok týchto spojenie bár akým spôsobom bolo zklátené. (Tak jest!) Veď by to aj celkom slepý a v politike docela nezbehlý človek musel byť, keby nenahliadol, čo sú to za živly, ktoré pokradomky stvárajú isté kúsky (Tak jest!) a že to ani nemá ineho cieľu, ako rozdrobenie spojených stránok politických.

Príde zaiste voľakedy ten čas, keď spojené stránky politickej, každá opäť svojou cestou pôjde, dľa svojich zásad a s najšľachetnejším úmyslom hľadať bude pracovať na zveladení blaha vlasti a svojich spoluobčanov. Dotiaľ však, kým my ciele naše uskutočnime, ja to za nepodmienečne potrebné držím, aby sme spolu ostávali. (Schvalovanie.) A keď by sme sa aj rozlúčili, vtedy tiež ako bojujúci druhovia, zápasi a citami priateľstva posvätenou zbraňou pôjdeme na bojište a nikdy nebudeme si oproti stáť ako nepriatelia, lež ako poctiví a statoční protivníci. (Pravda je! Tak je!)

Nemožno mi aspoň jednu-dve poznámky neurobiť na slová, ktoré pred niekoľko okamžikmi povedal tu vyslanec *Zigmund Farkasházy*. Priam tak hovoril, ako keby nebol členom koalície, lež vodcom dajakej povstávajúcej alebo už jestvujúcej opozície. (Smiech.)

Hrozný pokrok očakával od terajšej vlády, nepovážil ale to, že terajšia vláda, ako aj my všetci dost roboty sme mali s odpratovaním tých zrúcanín, ktoré nám ponechala neblahá doba predošlá. Vláda terajšia však aj doposiaľ mnoho urobila.

Tu sú na príklad: zákonná predloha vývinu priemyslu, čo veľmi veľký pokrok znamená, predloha poistenia robotníctva z príležitosti nehody a nemoce, sria-

denie platov učiteľských, čo súrne musí byť prevedené. Tu je cirkevná otázka katolíkov, ako prevedenie autonómie a kongruy (Pravda je! Tak je!), reformy ministra Darányiho.

Toto sú všetko také otázky, ktoré spojené sú s veľkými prácami predbežnými. Odpovedal potom rečník dôkladne na tú otázku *Farkasházyho*, že prečo terajší ministri, čo toho vyznačenia ešte nemajú, nie sú vymenovaní za súkromných vnútorných radcov. Túto otázku, povedal rečník, neočakával od radikalizmu *Farkasházyho*. I bár ak vysoko vážim si vyznačenia, pokračoval rečník, predsa to povedám, že dôvera ľudu a láska ľudu vyššie stoja ako všetky vyznačenia. (Čilé schvalovanie.)

Nemôžem ani to nechať bez poznámky, čo pán vyslanec povedal, že stránka neodvislých 48, len do života uvedenie zásad neodvislých 48. na istý čas vyzdvihla, ináče ale, že celá myšlienka radikalného zákonodarstva 48. ľahko by sa uskutočnila. V prvom rade to poznamenám: zásady, ktoré 1848. boly tak veľmi radikálne, dnes už prestaly byť natoľko radikálne. Keby ale na to bol cieľ, že terajšia vláda daktoré cirkevné alebo konfesionálne otázky rozriešiť by mala v radikalnom zmysle, to s úctou ta sa musím osvedčiť, že ja z mojej strany žiadnym spôsobom ku tomuto prispieť nemôžem. (Čilé schvalovanie v prostriedku.)

V tom avšak pravdu má pán vyslanec, že keď nie doposiaľ, to od teraz nastúpiť musíme pole činov a skutkov. Ľud skutky očakáva, bo už zunúva jednostajné politickej zvyady a tým viacej zunoval tie z istej strany pochodiace škandále: Ľud činy očakáva, bo ináč utratí dôveru ku vlastnému zákonodarstvu svojemu. (Pravda je! Tak je!)

Aj také osvedčenia slyšali sme zo stránky vlády, o ktorých som presvedčený, že neodznjú ako hlas volajúceho na púšti. Tu je medzi iným reforma zákona úžery, tu je zotrenie alebo usporiadanie termínového kupčenia bez zaokrytia (Hlučné schvalovanie v prostriedku a z ľava), tu je čistá revízia zákona tlače (Schvalovanie) nie v tom zmysle, aby sloboda tlače obmedzená bola v obrane konštitúcie; nech tu v obrane konštitúcie požíva tú najväčšiu slobodu, privátna česká ale nech nie je vystavená nepretrženým nápadom (Čilé schvalovanie), aby sme aspoň toľko vedeli dosiahnuť, ako je v Rakúsku, kde keď uverejnia falošný chýr, alebo dakoho na jeho cti napadnúť, časopis ten opravenie povinný je doniesť na tomže mieste a stejnými písmenami, akými a kde napadnutie uverejnené bolo. U nás to závisí len od nahliadnutia a od statočnosti patričného redaktora. Rečník konečne opätne vyzdvihol, že nie je ku tomu žiadnej príčiny, aby sme nepodporovali terajšiu vládu. Netreba sa báť žiadnych nápadov, neslobodno trpeť, aby svornosť medzi stránkami koalície porušená bola. Kedy aj na dobu túto rozpačovať sa budeme ako na dobu skutkov a činov. (Čilé schvalovanie zo všetkých strán.)

Gróf *Teodor Batthyány* odpovedal v krátkej reči na dôvody *Farkasházyho*, po čom zakľúčené bolo zasadnutie.

B E S E D N I C A.

Poučné rozprávky.

Mnoho ľudí zrazu zbohatne. Na takýchto to hovoria, že majú šťastie. Ale koľko je takých, ktorí ešte včera boli boháči a dnes už ničoho nemajú? Na to hovoria, že je to nešťastie. Ja ale hovorím, že tí, čo to povedajú, majú pravdu. Nech nikto nemyslí, že to dobré alebo zlé čo nás potkalo, stalo sa náhodou. Nie! To je všetko prozreteľnosť Božia. Pán Boh všetko vie a vidí.

To je blázon, čo šťastie naháňa. Na to sme tu na svete, aby sme pracovali a dľa Božích prikázaní žili. To je spravodlivý majetok, čo si človek s usilovnosťou a so správnosťou zadováži. Na takomto je božské požehnanie. A takýto majetok šanujú a vážia si ľudia, kdežto kto ľahko a Boh vie akou cestou príde k bohatstvu, ten neraz chytro zostane chudobným. Potom kto bez práce chce zbohatnúť, ten obyčajne oddá sa hriechu. Možno, že nashromadí veľa peňazí, ale každý halier kričí: to je ukradené. A čo je hoden život zlodca? Prv-neskôr dostihne ho trest, kdežto usilovný, skromný a statočný robotník má vždy čisté svedomie a s tým povedomím hľadá na svoj majetok: hľa požehnanie božské za moje unovanie. Preto nezabudnime nikdy toto múdre a starodávne pravidlo: «Modli sa a pracuj!»

O pravde tohoto príslovia po mnohých trpkostach presvedčil sa Martin Kúzel. Rozpoviem vám ako.

V Bukovom žili raz dvaja bratia: Anton Kúzel a Martin Kúzel. Otec ich bol veľmi statočný človek, ľudia si ho ctili a milovali. Synovia jeho v tom čase už boli dospelí mladíci. Oba vyslúžení vojaci, ba Tonko už aj na ženie myslel.

Aby otec koniec urobil nepríjemnosťam a pravotám, kúpil ešte jeden dom a jednú toto povedal mladšiemu synovi Martinovi:

— Martinko môj, prv, než by ma Boh povolal ku sebe, rozdelím majetok môj medzi vás, a síce jednako, lebo teba tak milujem, ako aj Tonka. Mám dva domy a dvadsať jochov zeme. Dom, v ktorom bývame, dľa práva má byť Tonkov, lebo on je starší. Tonko ale povedal, že jemu je jedno a necháva to na teba, aby si si dľa vôle dom vyvolil. Tak podobne môžeš si voliť aj medzi zemami. Či na Celinách, či na Matiašových si vyberieš, neoklameš sa, zeme sú jednako dobré. Tonko aj k tomuto prívolí. Povedz teda čo a ako myslíš?

Martin sa veľmi zaradoval, že naň nechali voľbu. Bol počul, že na Matiašových stál dávno-predávno jeden kaštieľ, v čas vojny boli ho porúcali, ale že poklady ka-

štieľa tam sú kdesi zakopané. On si veru tieto zeme podrží.

— Otec môj, ďakujem vám za vašu dobrotu, ale keď si už volíš môžem, tak moje budú Matiašové, Tóno nech Celinu obrába, — hovoril Martin.

— Dobre je Martinko. Oba ste poriadni šuhaji a usilovní robotníci. Žite aj napozatým v takej láske, ako ste dosiaľ žili. Buďte svorní, usilovní a šanobliví, tak vás Boh nikdy neopustí. Modlite sa a pracujte.

Starý Kúzel mal dobrú predtuchu, lebo o pol roka zomrel. Dotedy býval u svojho staršieho syna, ktorý sa medzi tým oženil a ako sa to patrí ná poriadneho a poslušného syna, s láskou opatroval otca.

Nastalo jaro a s druhými hospodármi aj náš Tonko dal sa do práce; slovom bol takým dobrým roľníkom, ako aj predtým. Nie tak Martin. Ešte zakiaľ otec žil, išlo mu to ako-tak, ale po jeho smrti docela sa zmenil. Zaháľal, nedbal o hospodárstvo a viac bol preč, ako doma. Bolo znať, že si na voľačom hlavu láme. Celé dni brúsil po Matiašových s jedným naničhodným korheľom: Ondrejom Čmudejom. Tento naničhodník učil sa bol murárstvo, lenže bol darebák, vyhyboval práci. Koľko razy sa len sišiel s Martinom, ustavične mu hovoril, že to nenie bájka o tých pokladoch. Tam sú oni zakopané, práve na Martinovej zemi. Veď neraz vydeli plamienok, keď sa vysušaly. Hľa, aj Jano Strigoň ako sa božil, že keď tam ovece bol pásol, videl vyšibnúť plameň, kým ale ta prišiel, plamienok zhasnul. A koľkí to videli, tam len kopaf treba. Sám Pán Boh vie, koľko je tam zlata a striebra.

— Možno že je tomu tak. — odpovedal Martin. — Ale čo myslíš, na desiatich jochoch kopaf.

— Hlúposti táraš. Načo všetko kopaf? Dost, keď na niektorých miestach budeme probovať. Starí ľudia hovoria, že v tom kaštieli bohatý gróf býval a prv než by boli prišli Turci, zakopal svoje poklady. Hej, keby sme ich tak našli! Počúvaš, Martin, dali by sme vystaviť na Matiašových pekný kaštieľ. Vozili by sme sa potom na štvorke. Jedli a pili by sme ako veľkí páni. Počúvaš, Martin, to by bol život! Čo?

Martin nepovedal ani slova, len dosvedčal. Ondrej ho veľmi napašmal. Nikto mu nevyženie z hlavy tie poklady. Len nech sa sňah spustí, potom sa hneď dajú do roboty.

Tak sa aj stalo. Vykopali dakoľko jám a kde-tu našli staré črepy.

— Na dobrej stope sme, — volal Ondrej Čmudej radostne. — To je isté, že tu musel stáť ten kaštieľ. Najdeme my aj zlato, nielen črepy. Volakedy boli páni veľmi bohatí. Zo zlatých a strieborných tanierov jedli, tieto ale, keď sa blížil nepriateľ, zakopali. Mnoho razy sa stalo, že takých pánov zabili vo vojne, alebo Turek zahnal ich do zajatia a tak ich poklady v zemi zostali. Keby človek vedel kde sú, ľahko by ich bolo najsť, ale takto šťastie treba k tomu. Nuž ale kto hľadá, ten aj najde. Netreba zúfať, čo by sme aj rok kopali.

Martin tiež tak myslel. Veď keď je tu ten veľký

poklad, bol by bláznom nechať ho v zemi. Dali sa tedy do roboty. Kopali ustavične, neraz aj na dve siahly hlbokú jamu, ale veru ani kamenčoka nenašli.

Pravda že Martin za ten čas nehladel veľmi na gazdovstvo. Čo by sa on zdieral, keď má pod nohami poklad. Voľačo zasial, ostatné nechal na úhor. Nazdával sa, že je tam hľadaný poklad.

Brat ho neraz napomenul, že robí sprostosti, keď zanedbáva hospodárstvo, čo je istý chlieb. Hrešil ho, že sa priateli s takým darebákom, ako je Ondro, ktorý ho o peniaze chce pripraviť, ale veru Martin nepočúval na múdre slová.

— Viem čo robím, nie som chlapec, — odsekol Martin. — Nemusíš ma učiť. Snáď mi závidíš? Neboj sa, nie som lakomý, až najdem to bohatstvo, aj tebe dám z neho, potom si môžeš aj sto jochov kúpiť.

Tonko vedel, že škoda každého múdreho slova. Martin potratil rozum. A ako dobrý brat neraz vzdychol ku Pánu Bohu, aby priviedol jeho brata Martina k pamäti, lebo takto príde o všetko.

(Pokračovanie nasleduje.)

GHÝRNIK.

Pamiatka korunného princa Rudolfa. Dňa 30. januára bol výročitý deň smrti dediča trónu Rudolfa. Z tejto príležitosti nemecký cisár nariadil, aby na rakev korunného princa položili venec. Viac členov panskej snemovne, taktiež i viac vojenských deputácií už 29. januára položilo vence na rakev. Jeho veličenstvo kráľ 30. januára ráno navštívil kriptu kapucínov a modlil sa pri rakie zomrelého.

Siroty po nebohom arcikniežatu Ottovi. Hlavný dvormajsterský úrad jako súd panovníckeho domu na nariadenie jeho veličenstva vymenoval tútora ku sirotám po nebohom arcikniežatu Ottovi Súd tútorstvom poveril manželku zosnulého arcikňažnu Mariu Jozefu a dediča trónu Franca Ferdinanda.

Pápež a jeho noví lekári. Pápež Pius X. od istého času stojí pod opaterou dvoch nových dvorných lekárov-professorov: Marchiafava a Petacciho, ktorí sú nástupcami nedávno zosnulého pápežského lekára dra Lapponiho. Marchiafava týždenne raz, Petacci dvarazy navštívi pápeža. Akonáhle zbadajú nejaký podozrivý priznak, hneď držia poradu. So spoločným dohodnutím zostavili pre pápeža celkom nový denný poriadok, menovite čo sa týče jedenia. Dľa nového denného poriadku pápež má sa každý deň za dlhší čas prechádzať po zachradách Vatikánu. Odkedy pápež sleduje rady nových svojich lekárov, od tých čias už na lámku netrpí a i neobyčajnú zimu veľmi dobre vydrží.

Novšie obmedzenie premávky. Už pred dňami kolovaly chýry, že následkom neprajného počasia v premávke štátnych železníc možno očakávať novšie

zmätky a to sa aj stalo. Správa železníc hneď porobila všetky poriadky, aby nemusela obmedziť premávku, no neprajné počasia zmarilo tieto plány a správa uhorských štátnych železníc teraz úradne oznamuje, že premávku nákladu obmedzila, potažne prijímanie nákladu zastavila na nasledovných horo-uhorských čiarach: medzi Budapešťou, Hatvanom a Vrútkami, medzi Miškovcom a Šatoraljujhelyom, medzi Miškovcom a Košiciami, medzi Budapešťou, Galántou a Marcheggom a konečne medzi Galántou a Žilinou. Krom toho obmedzená je premávka nákladu aj na viacerých dolnozemskej čiarach. Toto obmedzenie sa ale nepotahuje na živé zvieratá, uhlie, kurivo, soľ, krm, olej, rafinovaný petrolej a surový dohán, ktoré budú i ďalej lífrovať.

60 ročné kňazské jubiläum. Titulárny kanonik Matej Turchányi, bývalý farár komjathsky 26. januára slávil v Nitre svoje 60 ročné kňazské jubiläum. Za kňaza vysvätený bol 15. januára r. 1847. Ponevác je staručký kňaz už veľmi slabý, diamantovú omšu nemohol slúžiť, lež sa šiel pomodliť do toho kostola, v ktorom pred 60 rokami slúžil prvú svoju omšu.

Oheň vo Veľkých Šuranoch. «Ny. Sz.» píše, že minulý týždeň vo Veľkých Šuranoch na tamojšej železničnej stanici vypukol oheň. Oheň povstal v strojárni, kde od jednej iskry chytily sa drevené stĺpy a strecha. Namáhanie hasičov bolo marné, strojáreň zhorela. Ohňom zapríčinená škoda je značná.

Vymenovanie. Za hlavného lekára stolice turčianskej vymenovaný je namiesto zosnulého dra Haasa štubniansky kúpeľný lekár dr. Ján Bolemann.

Do pozornosti rodičom hluchonemých detí! V štátnom ústave pre hluchoneme deti v budúcom školskom roku postaví sa viac paralelných prvých tried. Ponevác sa prijatie deje v rade hlásenia sa cielupriemerané je už teraz zadať prosby o prijatie. Prijmu sa bez ohľadu na náboženstvo, pohlavie a národnosť 7—10-ročné hluchoneme deti. Chudobnejšie deti dostanú zodpovednú podporu na udržanie. Prosby zadať sa majú najneskoršie do 1. apríla. Blížší vývod ochotne a zdarma pošle správa ústavu (Budapešť, VIII., Mosonyi-u. 8.) Deti v ústave vyučujú sa za 8 rokov.

Nešťastie. Zo Žiliny píše, že tam 31. januára udalo sa hrozné nešťastie. Nádenník z Vysokiej Martin Benetka, ktorý je zamestnaný v hoteli Munka, šiel pre vodu ku studni na hlavnom námestí a keď stupil na jednu od poly zhnitú dosku, táto sa prevalila a nešťastný človek srútil sa do studne. Na veľký krik dobehli na miesto nešťastia aj ohňohasičovia a ohňohasič Jozef Losoneczky spustil sa do studne, ale povraz sa pretrhol a aj Losoneczky spadol dolu. Benetka zomrel. Losoneczkého sa podarilo vytiahnuť zo studne, no nešťastník utrpel ťažké úrazy.

Otrávenie pošťari. Zo Szentgotthárdu (stol. Vas) sdeľujú, že pošťarski zamestnanci Gabriel Madaras a Štefan Udvardy za príznakov otrávenia onezdraveli a boli za pár dní celkom bez seba. V nedeľu 27. januára ráno konečne pršli ku sebe. Otrávenie údajne zapríčiniť uhličitý plyn z kachiel.

Chudobná, lež nestatočná ženská. Okresný notár Ladislav Jezierszky dňa 19. januára z obce Tótfalu prišiel do hlavného mesta, aby svojich 4000 korún uložil do jedného peňažného ústavu. Z nádražia dal sa zaviesť hneď do Agrárnej banky, kde zdesený zbadal, že mu zmizla peňažná tobolka. Nevedel, či mu ju ukradli alebo či ju ztratil. Prípadoznámil policii, ktorá zaviedla vyšetrovanie, ale bez výsledku. Deň na to prišiel na kapitanát jeden balík, v ktorom bola Jezierszkeho tobolka, ale bez peňazí. Namiesto peňazí bol v tobolke nasledovný list: «Ponevác tobolku nepotrebujem, posielam ju zpät. Peniaze ale potrebujem a preto si ich podržím. Do mojej smrti mi postačia stovečky. Keď ich bohatý človek ztratil, tak ich nepocíti, jestli chudohný, Boh mu ich stonásobne vráti. Jedna chudobná ženská». Policia netatočnú ženskú hľadá.

Zmeravenie šije. Z Prahy sdeľujú, že v nedeľu 27. januára z «Národného domu» na Kráľovských Vinohradoch jeden 17-ročný výpomocný kellner zomrel na zmeravenie šije v nemocnici. Ponevác aj druhí dvaja zamestnanci onezdraveli za príznakov meningitisu, vrchnosť nariadila, aby do 2. februára všetky miestnosti hostinca boli zatvorené. — V Belfastu v Anglicku tiež veľa ľudí ochorelo na zmeravenie šije. Posavád skoro 80 takého pádov oznámili vrchnosti. Dvanásť ľudí zomrelo.

Nový perský šach a ústava. Londýnskemu časopisu «Daily Mail» sdeľujú z Teheranu, že medzi novým perským šachom a snomom vypukol ústavný konflikt. Parlament totiž žiada, aby ministri museli prítomní byť na zasadnutiach a týmto cieľom zadali novému panovníkovi prosbu. Šach prisľúbil, že behom krátkeho času dá parlamentu odpoveď.

Hlad v Číne. Z Londýna sdeľujú: V celej Severnej Číne pustoší hrozný hlad. Veľa obcí celkom vymrelo a ľudia, čo ostali pri živote, rabujú, chodia po vidieku a hladajú si potravu. Americký konsul v meste Shanghai odtelegrafoval svojej vláde, aby neposielala do Číny peniaze, lež potravné články.

Sňah. V hlavnom meste dňa 29. a 30. januára napadlo veľa sňahu, tak že po uliciach zastavili električku premávku. Zametači ulíc a najatí robotníci neboli vstave ani z ciest sňah odpratať. Ale nielen v hlavnom meste lež aj po celej krajine veľké záveje sňahu prekazujú teraz premávku. Vlaky zo všetkých strán krajiny neskoro prichádzajú do hlavného mesta Budapešte a neskoro aj odchádzajú.

Zavretá škola. Z Miškovca píšú: Tieto dni tunajšiu štátnu občiansku dievčenskú a chlapčenskú školu museli zavrieť a síce preto, lebo učebné siene pre nedostatok uhlia a dreva nemôžu kúriť.

Burka v zime. V noci dňa 29. januára pretiahla ponad Paríž hrozná búrka. Tento v zime zriedkavý prírodný zjav nahnal veľa strachu obecnstvu baviacemu sa v divadle «Theatre Francais», ponevác hrom udrel práve do brány divadla. Obecnstvo sa tislo ku východom, ale divadelní zamestnanci ho ubezpečili, že sa nestalo žiadne nešťastie. Obecnstvo na to vrátilo sa nazpät na svoje miesta a pokojne počúvalo divadelné predstavenie.

Zmrzol. Z Kőrmendu sdeľujú, že v obci Keresztúr gazda Alexander Kovács šiel opilý z krčmy domov. Na ceste ale spadol a hneď na mieste zaspal. Ráno našli ho zamrznutého. Čo tá besnica všetko nerobí.

Ušiel lúpežník. Ráno dňa 30. januára udala sa pri Mezőtúre (stolica Jász-Nagy-Kún-Szolnok) na tani gazdu Ludvika Lévaiho úžasná vražda. V utorok dňa 29. januára večer jeden poľutovania hodného zovňajšku človek pýtal si nocľah od Lévaiho, ktorý sa slutoval nad biednym človekom a dovolil mu, aby prenocoval v jeho dome. Na úsvite Lévai odišiel a ženu nechal doma samotnú. Cudzinec hneď po odchode Lévaiho srazil ženskú, potom prekotal celý dom a čo cenného našiel, pobral. Tak vzal 150 korún v hotovosti, viac šperkov, medzi iným jedny strieborné hodinky a potom ušiel. Vrah akiste išiel do Budapešti, preto polícia vedie prísne vyšetrovanie.

Novšie baňské nešťastie. Z Amerického mesta Charlestown (Štát Západná Virginia) oznamujú, že neďaleko Falletteville v kamenouhelnej bani «Sturt» zvané udal sa výbuch, následkom ktorého srútila sa šachta, ktorá v hĺbke 500 stóp pracujúcich 80-ich robotníkov zasypala. Posavád nepodariť sa ani jedného robotníka oratovať.

Cigáň — zlodej. Z Trenčína píšú, že na hradskej ceste cigáň Ludvik Pusztai podvečer minulé dni napadol tesárskeho pomocníka Ludvika Fruštuka, ukradol mu tobolku, v ktorej mal pomocník 280 korún a potom ušiel. Tesársky pomocník začal prenasledovať cigána a keď ho dohonil, začal sa s ním passovať. Cigáň zubami hrýzol tesárskeho pomocníka a aj nožom bo nebezpečne ranil. Cigána chytili a zatkli. Poraneného tesárskeho pomocníka Ludvika Fruštuka ale zaviezli do nemocnice.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoľuje požičku do dvoch tretín ceny pri výhodných podmienkach, o čom vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V., Géza-u. 2.) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľ sa zbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej summe dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Pripadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 korún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Popálené deti. Z Petrozséna oznamujú, že baník Július Krakovski tieho dňa ráno odišiel so svojou manželkou do bane a deti nechal doma. Troje detí, z ktorých najstaršie bolo len päťročné, začaly sa hrať so záparkami a podpálily posteľ, od čoho potom chytila sa celá izba. Policajt Emil Florera počul plač detí, vylámal dvere, ale vtedy už jedno dieťa úplne zhorelo a druhé dve deti utrpely nebezpečné popáleniny.

Bomba v mufte. Jedno mladé dievča chcelo tieto dni spáchať útok na generála Sandeckého v Petrohrade. Dievča vkročilo do pracovne generála, ale nevedelo povedať, že čo chce, len s rukami nervózne mrvilo v mufte. Generálovi napadol veľký zmätok dievčata a muff jej strhol z krku. Dievča nato začalo plakať a ponosovalo sa, že ju jeden revolucionársky výbor poveril, aby zavraždilo generála. V mufte našli bombu. Generál Saandeki odpustil dievčatu a potom pustil ho na slobodu.

HOSPODÁRSTVO.

Prusský zákon o sluchoch (čeladi).

Čas služby.

40. §. Čas služby závisí od obapolného ushovorenia pri prenajatí uzavreného, nikto ale nemôže sa zaviazat' na taký služobný čas, ktorý nedá sa vysloviť v istom počte rokov, mesiacov, týždňov alebo dní; termín služby aj tak môže byť určený, že hocktorá stránka má právo po predbežnej výpovedi odstúpiť od kontraktu. Jak by sa ale prihodil takýto pád, tak služobník pri jednoročnej predbežnej výpovedi bude vždy zo služby prepustený.

41. §. Jak nenie inej smluvy, tak služobný kontrakt sluhu v meste na štvrt' roka, sluhu ale na dedine viaže na jeden rok.

Počiatok služby.

42. §. Služba — jestli sa pri prenajatí výslovne nevyjednalo — dotyčno mestského služobníka v každom roku druhého dňa mesiaca januára, apríla, júla a októbra sa počína. Jestli by ale tento deň na nedeľu alebo na sviatok pripadnul, tak sluha v nasledujúci robotný deň vstúpi do služby.

47. §. Jak sa gazda zdráha prijať sluhu, ztrati závdavok a povinný je dať takú vynáhradu sluhovi, ako keď by ho bol bez oprávnenej príčiny prepustil zo služby. (160. §.)

48. §. Gazda má právo pred vstúpením sluhu do služby pre takú príčinu odstúpiť od kontraktu, pre ktorú právo by mal sluhu pred vypršaním služobného termínu prepustiť. (117. §.)

49. §. Právo má k tomu aj vtedy, keď sa sluha zdráhal predtým vstúpiť do služby.

50. §. Gazda v oboch pádoch zpiatky môže žiadať daný závdavok.

51. §. Jestli by sa sluha zdráhal nastúpiť službu, vrchnosť donútiť môže ho k tomu. Jak by ale zakročenie vrchnosti nemalo výsledok a gazda nútený by bol najat' si nového sluhu, tak sluha nielen z tohoto pokodiacu škodu je povinný gazdovi vynahradit' a závdavok zpät' vrátiť, lež mimo toho padne pod pokutu, ktorá primerane zameškaniu od 2—10 toliarov, alebo v páde že žiadneho majetku nemá, v zodpovednom žaláre sa ustáli.

52. §. Jak ale sluha vie dosvedčiť, že gazda behom služobného roku také činy vykonal, skrze ktoré oprávnený bol sluha — ohľadom na 136—140. §. — službu bez výpovede zanechať, tak nemožno ho prinútiť k započatiu služby, lež len závdavok musí vrátiť.

53. §. Jestli sluha mimo svojej chyby, nenadále prekazeny je v tom, aby službu započal, tak gazda s navrátením závdavku musí sa uspokojiť.

54. §. Jestli služobnej, pred vstúpením do služby, poskytne sa príležitosť k vydaju, tak oprávnená je namiesto seba inú, súcú osobu do služby postaviť.

55. §. Jak sa jej to nepodarí, tak aj takáto slúžka povinná je v meste na štvrt', pri hospodárstve na pol roka vstúpiť do služby.

Služobné povinnosti čelade.

56. §. Sluhov len k dovoleným prácam možno prenajať.

57. §. Obyčajný sluha, ktorý nezjednal sa výlučne len na isté určité práce, povinný je na žiadosť gazdu všetky roboty okolo domu konať.

58. §. Taktiež povinný je všetky tieto práce odbať členom gazdovej rodiny, ako aj s ním v istom pomere stojacim osobám a uňho zdržujúcim sa hostom.

62. §. Sluha bez gazdovho dovolenia nenie oprávnený k tomu, aby seba v jemu poverenej práci skrze druhého mohol dať zastúpiť.

64. §. Sluha povinný je svoju službu verne, pilne a pozorne odbaviť.

65. §. Jestli gazdovi dobrovoľne, lebo z veľkej neobanlivosti alebo z nepozornosti škodu urobí, túto musí vynahradit'.

66. §. V páde menšej neobanlivosti len vtedy povinný je k vynáhrade, jak oproti výslovnému rozkazu gazdovmu to učinil.

67. §. Taktiež aj vtedy, jak sa zjednal k takej práci, ktorá požaduje väčšiu schopnosť a šikovnosť.

68. §. Gazda škodu, ktorú sluha povinný je vynahradit', právo má z jeho platu ztiahnuť.

69. §. Jak by škodu túto nekryly pozostalosť platu, alebo majetok sluhu, tak povinný je sluha za škodu do istého času bez platu slúžiť.

Krešťania, kupujte len u krešťanov!

DOPISY.

Kassaujalu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

S radosťou sdeľujem všetkým kresťanským robotníkom, že náš «Kresťanský robotnícky ľudový spolok» dňa 3. februára držal svoje základné shromaždenie. Pred shromaždením o 9. hodine bola sv. omša, ktorú slúžil velebný pán farár a predseda spolku Jozef Litecky. O pol jedenástej bolo shromaždenie v novej škole s nasledujúcim programom: 1. Zahájenie zasadnutia kruz predsedu. 2. Zpráva tajomníka. 3. Zpráva pokladníka. 4. Zpráva dozorného výboru. 5. Voľba predstavených. 6. Návrhy a interpellácie.

Keď toto naše skromné počínanie na vedomie dávame našim spolubratom, robotníkom kresťanským, prosíme náležite všetkých, aby kresťanské spolky robotnícke zakladali po všetkých krajoch a obciach a shromažďovali sa okolo svätého kríža Spasiteľa nášeho. Len vo svätom kríži a v svedomitom nasledovaní učenia Spasiteľa najdu robotníci svoje šťastie a blahoslavenstvo, nesmú ale nikdy nasledovať bludné učenie červených socialdemokratov, ktorí v Boha neveria, vieru zapierajú, tróny a kostoly by chceli pobúrať, k ľudu robotníckemu približujú sa v ovčej koži, vnútri ale sú vlni hltaví. Jestli kresťanskí robotníci vždy a všade pridržať sa budú svätého kríža, vtedy v srdciach jejich panovať bude viera, nádej a láska a Boh všemohúci požehná ich a jejich prácu.

Kresťanský robotník.

Horná Súča

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krestane».

Podakovanie. Na hornosúčanský (trenčianska stolica) kostol okrem už uverejnených láskavých milodarov poslali:

Spolok sv. Ladislava (Budapešť) 200 korún, Jozef Mihálik (Nitra) 50 korún, dve sbierky p. kaplána Jozefa Révayho vo Verešváre a Beregsegu 66 korún 60 hal., Teodor Moser a veriáci (Prievidza) 30 korún, Franc Nemček (Nitra) 20 kor.; Kapitula (Szombathely), Eugen Filkorn (Nitra), Jozef Minárik (H. Orešany) po 10—10 korún; Štefan Hamaj (Liborča), Štefan Čársky (Ostrihom), Karol Seyler (Bajč), Štefan Gašparovič z Hochštetna s Ondrejom Bobok z V. Lehoty, Prešporská kapitula po 5—5 korún; dr. Štefan Breyer (Budapešť) 3

koruny, Ján Príhoda (Petrovice) 2 koruny 20 hal., Veriaci z Podoly 10 korún 65 hal., Jozef Hromada (Stankovány) 3 koruny, Štefan Krampfl (Račisdorf) 2 koruny, Trnavský konvikt a professori 6 korún 50 hal., Maria Neuschel (Sfávník) 3 koruny, Štefan Jankovič (Sempte) 4 koruny, Ján Šprušanský (Raková) 4 koruny, Farský úrad (Šuránka) 2 koruny, Franc Gáspár (Garam-Szent-Miklós) 2 koruny, Sbiierka pána kaplána nováckeého Štefana Hatalu 24 korún 60 halierov (prispeli z V. Lehoty: Julia Doboš, Katarína Doboš, Julia Ondrišeje, Michal Ďurina, Gašpar Ďurina, Lucia Ďurina zo 1—1 korune, Jan Gašparovič 2 koruny, Maria Mikuš 2 koruny, Ján Turčan 60 hal., Juraj Ďurina 40 hal., Franc Ďurina 40 hal., z Horných Leloviec: Rodina Karlik 3 kor. 40 hal., Katarína O.šuk 2 kor., Maria Liška 1 kor., Maria Ďurkovič 1 kor., Magda Oršula, Maria Oršula, Pavla Oršula, Magda Ďurina, Maria Martina, Anna Mihalovič po 60 a 60 halierov, Beta Karák 40 hal., Maria Oršula 40 hal., Maria Trčo 20 hal., Maria Daniš 20 hal.); Sbiierka pána Jána Šlachtu, učiteľa z Velkej Lehoty 34 korún 20 halierov (prispeli: Spoločná offera 16 korún 60 hal., Bobkovi 3 koruny, Jozef Mračko 2 koruny, Jozef Ďurina 2 koruny, Prostrední Ďurinovci 2 koruny, Pavel Kurtiš Lapajé 2 koruny, Jozef Gašparovič 1 kor. 20 hal., Mikuláš Barčín, Juhás Kováči, Štefan Ďurina ml., Anna Plachý, vdova Zuzanna Hurtiš po 1—1 korune, Ján Šesták 40 halierov). (Budúce pokračujeme.)

Keď šlachetným milodarcom v mene ubiedených zo srdca «Pán Boh zaplať» privolávame, spolu prosíme vás všetky milosrdné dušičky, nezabúdajte na nás, vašich bratov tu medzi vrchami. Syn Boží vám to odplatí, veď to na jeho dom dáte. I my sa modlíme, aby vám to stonásobne vynahradil, čo ste pre nás od seba odňali. Ďalšie milodary, prosíme, ráčte posielat na farský úrad v Hornej Súči: *Plébánia Hivatal, Felső-Szűcs, Trencsénmegye.*

Kostolná správa.

Rozmary a žarty.

Nehoda.

Pána Kakšu veľmi ťažko vyslobodili z obecnej studne, do ktorej bol svojou vlastnou nepozornosťou spadol. O pár mesiacov síde sa s ním jeden jeho známy, a pýta sa ho:

- Nuž ako že sa máte?
- Zase sa mi nehoda pridala, — odpovie smutne.
- Hádám len nie zase pri studni?
- Ah, nie!
- Teda?
- Oženil som sa!

Čím chce byť.

Otec: Čím by si chcel byť, Janko, keď budeš veľký?

Janko: Chcel by som byť vojakom.

Otec: Ale by ťa mohli zastrelit.

Janko: A kto by ma zastrelil?

Otec: Nuž nepriateľ.

Janko: Tak teda radšej budem nepriateľom.

Odkazy redakcie.

Dopisovateľ. Šariš. Teraz sme ničoho nedostali. List zaiste zafúkalo volakde.

M. P. N. R. Neráňte si to tak veľmi ku srdcu brat. Listovne vám vysvetlíme celú záležitosť k vašemu uspokojeniu.

K. L. Článok uverejníme. Veď sme už dávno ničoho nečítali od vás.

Ludák. Abos. Dopis uverejníme v budúcom čísle.

Zvedavý. Nagyszombat. Že ako je možno katolíckych biskupov tak ohavne napádať, ako to robí «Týždenník»? Povážte, že je «Týždenník» za prvé pre luteránov písaný a za druhé je socialdemokratický. Židov neide napádať, bo by mu jeho židovský tlačiar jednoducho cestu ukázal. Nie nad tým sa čudujte, že tento luteránsko-socialdemokratický v židovskej tlačiarňi vyhotovený «Týždenník» biskupov nehanebne napáda, lež sa čudujte nad tým, že také čarbaniny katolíci čítajú.

Spisy redakcii zaslané.

Zivot Ježiša Krista, Božského Spasiteľa nášeho. Spísal Bernard Schmidt, dekan v Glandorfe. Preložil Ján Krssák, archidiakon a farár v Lutile. Spovolením cirkevnej vrchnosti vydal «Spolok sv. Adalberta» (Vojtecha) v Trnave. Číslo podielových kníh 88. Cena výtisku kartonovaného 4 koruny. Cena výtisku v plátne viazaného 5 korún. — Táto kniha nemala by chybeť v žiadnom katolíckom dome.

Obradoslovie (Liturgika) čili učenie o svätých obradoch Cirkve katolíckej pre katolícke dievky. Spísal Fr. Richard Osvald, kňaz arcibiskupstva ostrihomského. So schválením najdôst. ordinariatu ostrihomského. Tretie ilustrované vydanie. Nakladom Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave (Nagyszombat) 1906. Cena tvrdoviazaného výtisku 50 halierov.

Ježiš Priateľ Dietok. Modliaca a spevácka knižka pre školské dievky. Šieste vydanie, 332 strán. Cena jedného výtisku v plátne viazaného 70 halierov. Za 80 halierov, ktoré sa môžu i v liste v poštových markách odoslať, pošle ju knihtačiarň Karla Salvu v Ružomberku (Liptó-Rózsahegy) franko. Piesne (248) sa srovnávajú celkom s «Alleluja» spevníkom a z nich 48 sú vynóvané. Každý rok sa z nej do 5000 výtiskov minie, dosiaľ za 10 rokov 52.000 (päťdesiatdva tisíc). Knižku zostavil Štefan Janovesik, farár likavský.

Môj Jožko. Veselohra v 3. dejstvách. Napísala Terezia Vansová. Dostal v knihtačiarňi Klimeš a Pivko v Lipt. Sv. Mikuláši. Cena 60 halierov.

Kráľovna sv. Ruženca. Mesačné sošity. Vychádzajú na 1. v každom mesiaci. Predplatná cena na celý

rok 80 kr. (160 halierov). Sostavuje Štefan Pironcsák v Jablonke (Orava), na ktorého sa majú zasielať predplatné peniaze, alebo milodary na vydávanie týchto sošitov venované. Hlavný spolupracovník: Andrej Šujan-ský-Bucsek.

Posol Božského Srdca Ježišovo časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov

Dennica. Ženský a rodinný list pre poučenie a zábavu. Redaktorka Terezia Vansová. Vychádza každý mesiac raz. Na rok predpláca sa 3 koruny. Do Nemecka 4 koruny. Do Ruska 2 ruble. Pre Ameriku 1 dollár. Pre ostatné cudzozemsko 5 korún. — Vydáva Fr. Votruba v Pešti (Budapest, VIII., Rákóczi-tér 3.), kam sa majú predplatky zasielať.

Členova knižočka Spolku Kresťanskej miernosti Složil Karol Szentiványi, správca Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska. S potvrdením cirkevnej vrchnosti arcibiskupstva ostrihomského. Obsahuje návod ku sriadaniu kresťanských spolkov miernosti. Litánie najsl. Srdca Pána Ježiša. Rozjímanie. K dostaniu za 14 halierov u Správy «Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska», Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Pozvanie.

Prievidzská Hospodárska Banka ako spoločnosť účastinárska dňa 23. februára 1907. o 10 hodine pred poľudním drží I ročné riadne valné shromaždenie vo vlastných miestnostach, ku ktorému povoláva s týmto všetkých ct. účastinárov.

Predmety shromaždenia:

1. Správy a dozorného výboru zpráva o obchodnom roku 1906.
 2. Výkaz obchodného behu, miery a majetku z r. 1906. taktiež v tomto roku dosiahlého čistého výnosu a tohoto podelenie dľa 23. §-u stanov, konečne predloha návrhu požazne udelenia absolutoriumu.
 3. Voľba členov správy.
 4. Voľba 7 riadnych a 2 náhradných členov dozorného výboru.
 5. Predloha návrhov dľa 11. §-u stanov.
- Dané, v Prievidzi dňa 25. januára r. 1907.

Správa.

Upozornenie.

Dľa 12. §. stanov ct. účastinári len vtedy môžu volebné pravo svoje užívať, jestli svoje účastiny pred valným shromaždením zložia v pokladnici spoločnosti pri obdržaní uznania.

Ročnú zpravu a pôvodnú mieru pohľadnú možno v uradných hodinách v miestnostach *Hospodárskej Banky*.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 5. februára.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 14·55—15·55, peštianska K 14·40—15·25, stolno-belehradská Kor. 14·20—15·15, banátska K 14·10—14·90. — *Raž*: K 12·75—13·10. — *Jačmeň*: na krm K 12·90—13·20. — *Ovos*: prvotriedny 15·00—15·50, druhotriedny ————. — *Kukurica*: K 9·99—10·30. *Repica*: K 31·00—32·50. — *Proso*: K 10·00—10·50.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	25·40	24·40	23·40	21·80	20·40	19·40	18·40
		č.	7	7½	8		
		K	16·80	15·00	11·80		

Drobné otruby: K 9·40, hrubé K 9·80.

Datelinové semä: lucerna (prima) K 120·00 do 130·00 za 120 kilogr.; datelina K ————.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4·40—4·80, žlté K 5·00—6·00 za 100 kilov.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 20·50—21·50, tarkavá K 19·00—20·00. — *Hrach* lúpaný: K 24·00 do ————. — *Šošovica*, veľká čistá: K 70·00—80·00. — *Koňopné semä*: K 24·00—26·00. — *Lanové semä*: prima K ————. — *Rasca* (kmín): 88·00 ————. — *Mak*:K 80·00 ————. — *Ladník*: K ————. — Všetko po 100 kilogr.Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 73·00 do 73·50, kockový K 74·50—75·00, žltý K 72·50—73·00 za 100 kilogr.*Petrolej*: Fiumánsky krystalový K 43·75, fiumánsky White-Star (***) K 40·75 za 100 kilogr.*Lekvár*: srbský K 24·00—24·50, bosenský K 43·00 do 43·50 za 100 kilogr.*Slivy*: bosenské (100 kusové) K 26·00—26·50, srbské (100 kusové) K 26·00—26·50.*Sviňská masť*: budapeštianska K 145·00—146·00.*Slanina*: vidiecka K 000·00—000·00, mestská 4 kusová K 112·00—113·00 za 100 kilogr.*Špiritus*: Rafinovaný odanený vo veľkom K 146·50 do 147·50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 42·50—43·00.*Vajcia*: prima uhorské K 102—105, podležšie K 102 do 103 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.*Maslo*: k čaju K 2·50—2·60, k vareniu K 1·80—2·00, syr 12—15 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.*Drúbež* (hydina) živá. Husy k pečeniu K 1·25 do 1·30 za kilogram; kurence k smaženiu K 1·40—1·50, kurence k pečeniu K 2·40—2·80, sliepky na polievku K 3·00—3·50 za jeden pár.

Malacské karpátske zdravotné pilulky.

Zalúdkove a brušné choroby, tvrdá stolica, hlavybolenia, závrat, zlatá žila a pečeňové bolesti iste sa vyliečia už od 25 rokov oblubenými

„Malacskými Karpátskymi Zdravotnými Pilulkami“

sostavené sú dľa predpisu dr. Kvapila skrze

Jána Friedrich, lekárnik v Malackách (Prešporská stolica).

Jedna škatulka stojí 21 kr., bulík so 6 šcatulkami 1 zl. 5 kr. Jestli sa ale k cene piluliek 20 kr. priloží a ce.á su nna po pôštovej poučke odpšie, tak sa pilulky franco/ane klesú/ek do celej monarchie odpšiu.

VYSTRACHA! Ponevač moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať.

Velactený pán lekarnik! Prosim Vas, zašlite mi 4 štyri baliky vašich karpátskych piluliek; trpel som na zapenávku, pora i keď ich užívam, mám miernu stolcu a celkom sa lepšie cítim; prepustil som ich i mojmu priateľovi, ten trpel na nech. f. k. jednu i na žalúdkový katar; aj t. n. hovori, že b. z. nica nechce byť, a tak Vám obidvaja srdečne želame vy. okého veka, aby Ste ešte mnoho nemocných mohli uzdraviť. S úctou značím sa.
 V Erdeviku, dňa 3/I. 1905. **Karol Kupeczky**, staviteľ.

C. tny Pan Friedrich lekarnik v Malackach! Uctive prosim, ze by mi racili poslat jeden balik karpatskych zdravotnych piluliek, ktoré dobre účinkujú každému, pre moju manželku. Pán Boh Vám to odplať. Prosím čím skor.
 Ambrustalva, 14. tého novembra 1905. **Michal Vida**.

Velactený pane lekarnik Friedrich v Malackach! Prosim zašlite mi jeden balíček Vašich karpátskych zdravotných piluliek pre moju manželku, ktorá ich už jednoduše upotrebovala a po upotrebovaní prestalo jej hlavybol nie a jej žalúdok počal tráviť a trús z nej ľahko šiel.

Keď dakto trpí na lamku, reuma, nech bezodkladne oprobuje tekutinu prot lámke od Jana Friedricha, ktorá istotne hojí lamku, pak ostnicu, reumu, bolenie rúk, noh, krížov, slabosť rúk a noh a všetky bolesti z úderu, natrhnutia, presilenia a vytknutia (poclodiac). Cena 3 flašiek s obalkou a poštou 6 korún. — Najstaršie a najbolestnejšie otraky v najkratšom čase zratia sa Clavethiom Jana Friedricha Cena 3 flašiek s obalkou a poštou 2 koruny. — Vsemožie poenie, nadevše ko noh a pod pazuchu hoje liek Jana Friedricha proti poteniu. Cena troch škatu s obalkou a poštou 4 koruny. — Najlepšiek proti kaslu zachriypnutu, kataru, zašlajm ovaniu i e a kataru hrtaňa sú kroz Jana Friedricha snotovené Dr. Jager chyrué pilulky. Cena dvoch škatuliek s obalkou a poštou 2 kor. 45 hal. — V kažtom dome nevyhnutelne potrebný liek je: kr z Jana Friedricha snotovena domáca masť, ktorá každú i tú najzastarejšiu ranu v kratkom čase vylieči. — Cena jednej davky s obalkou a poštou 2 koruny.

Teda Vás ešte srdečne prosím za rýchle zaslanie. Nech Vám dá Pán Boh milostivý ešte dlho žit na tomto svete, aby ste vždy k Vám sa utiekajú im mohli po nánať.
 V Dolných Drškovach, 1-ho decembra 1905.

Antal Rédeky, roľník.

Blanorodý Pane! Pošlite mi za-e obratom pišty jedon balíč-k karpátskych zdravotných piluliek chýrečnyčk čím najrýchlejšie. Nech ten milostivý Boh Vas d. h. e roky udržuje v dobrom zdraví, aby ste mohli pomáhať nemocným s Vašimi výtečnými pilulami. So srdečným pozdravom a hlbokou úctou značím sa vo Vidznej, dňa 22. novembra. 1905. **Štefan Sauč k.**

Velactený Pane lekarnik v Malackach! Prosim, zašlite mi z vašich výborných karpátskych piluliek je-ton balíček so 6 šcatulkami na dobiereku, ktoré mi od hlavybolenia a planého žalúdka dobre účinkovaly. Zo-tavam so srdečným pozdravom.
 Arva-Erdők 16-tého decembra 1905. **Ján Cíudoba**.

LÁMKU, pakostnicu, reumanajbezpečnej bieči ľadový lieh Jedna flaška kor. 1 20. Szémann lekárnik. Hatvan.

Dr. FLESCH-a lieh proti lámke

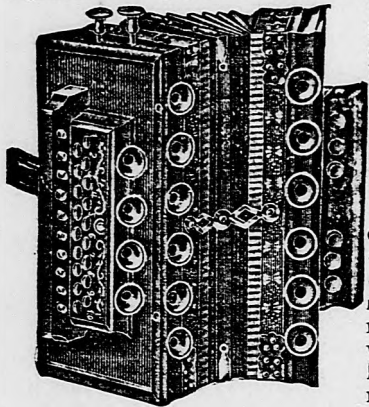
jedine istý liek proti reume, lámke, boleniu rúk, nôh
Účinkuje podivne chytro a istotne. K dostaniu: v

Dr. FLESCH-a lekárni ku KORUNE Győr (Ráb) Baross-u. 26.

1/2 decilitrová flaška na prábu 2 kor.; proti zastaralej
nemoci veľká flaška pre «rodinu» 5 kor. 3 malé, alebo
2 veľké flašky pre «rodinu» posielajú sa franko.

Na 30 dni pohľad.

dľa podmienok mojego cenníka, teda bez rizika pre
objednavateľa posielam špoštovou dobiereku moje:

«Priateľ ľudu harmo-
niky» číslo 663, abyel
o nedostižiteľnej so-
lidite jejich každého
presvedčil. Táto har-
monika má garan-
tované špirál per-
nielen pre tikadia
ež aj pre basy a
slapne luttu, má
ďalej 10 tikadiel, 2
registre, duplované
hlasy, 48 hlasov. tri
rady trub, mahagon-
nou farbou politiro-
vané čierne vkladky s
barvistými okrajky,
niklovú okovu, du-
pované mešky, mesačné chraničlá a držadlá, veľkosť
31x15 cm. a stojí kus K 740. Škola k samoučeniu ku
každých harmonike zdarma. Lacnejšie a menšie harmo-
niky k naučeniu sa hrať na harmonike zvlášte pre
deti po K 2-50, 3-20, 3-80, 4-80. Najvyššie harmoniky
po K 8-60, 9-50, 10-20, 11-40, 16-50 vybrať si možno dľa
mojho cenníka. Moje harmoniky neni sú podrobené hra-
ničnému mytu bo sú celkom české dô oby. čo prosím do
povahy vziať. Žiadne riziko. — Možno vymeniť, alebo
peňaže zpiatky dos at. Rozposiela špoštovou dobiereku
vývozný dom hudobných nástrojov

JAN KONRAD Brůx 1194. (Čechy.)

Velky cennik s 3000 obrazmi posielá sa komukolvek
na žiadosť zdarma a franko.

Oznamy prijíma administracia

„KREŠTAN“

Budapest, Szentkirályi-utca 28.

KRIŽOVÁ

CESTA.

Slovenská knižočka križovej cesty 32 strán v tvrdej
väzbe. Cnna 40 hal. 50 výtiskov miesto 20, 15 kor.

K objednaním:

U Oktató Népkönyvtár Budapest, Csömöri ut 16.

Nekupujte hodiny.

Kým nevedíte náš cennik. Do-
stanete za:

1.50
zl.

3.50
zl.

Nikkel Roskopf hodinky ...	1.50
Goldin Roskopf „ ...	2.-
Strieborné zlatodubl. hodinky ...	3.-
S dvojou pokryvkou ...	5.-
S 3. striebornou pokryvkou ...	5.-
hodinky ...	5.-
Tenke ocelové hodinky ...	3.50
Americké zlatodubl. hodinky ...	5.-
Pôvodné Roskopf patent. hod. ...	3.50
Pôvodné «Omega» ...	9.50
Strieborná panciel retiazka 1.-	1.-
14 karat. zlaté hodinky ...	8.50
14 karat. zlatá retiazka ...	10.-
14 karat. zlatý prstienok ...	2.-
Pendlové hodiny ...	2.80
So zvukom vážových zvonov ...	4.50
S muzikou ...	6.-
Kučkové hodiny ...	2.50
Kuchynské hodiny ...	1.20
Budič hodiny ...	1.20
Budič v noci so svetlom ...	1.50
S dvojm zvonom ...	1.75
Najnovšie budič hodiny so zvukom vážové, ho zvona s byčím strojom. ...	2.50

Troch rokov záruka na písme
za veci nezodpovedné vráta sa
peňaže. Rozposielanie s pošto-
vou dobiereku.

Mikša Böhnel

hodinár

Viedeň, IV., Margarethen-
strasse 27. (vlastný dom)

Treba pýtať s 2000 obrázkami
opatrený cennik franko a zdarma

Lacné české perie.

5 kilo nové
tmavé driapané
9 kor. 60 hal.,
lepšie 12 kor.
Biele mäkké,
jak páper 18
kor.—24 kor.
Biele ako snáh
mäkke ak páper, driapané 30
kor. 36 kor. Rozposielanie s
dobiereku franco; zamenenie a
nazpät prijati je pod touti vynn-
kou dovolenejšii sa pošto é
utraty vynahradia. Benedikt
Sachsel, Lobes 135 (pošta
Pilsen Cechy.)

Predaj mlyna.

Mlyn a pri ňom pilu v dobrom
stave z rúk majiteľa možno kúpiť
v «Porube». Nyitra m. Prie-
vidský okres. Anton Gra-
mer mlynár.

Zachovanie zdravého ŽALÚDKA

spočívá hlavné na zachovaní, podporovaní a upravení dobrého
travení a odstranení škodlivé zapečenia. Osvedčeným domá-
cím prostriedkom z účinných bylenných latak
pečlive pripraveným, ktoré užívaním podporujú
a upravenú trávenie, chuti k jedlu povzbuzuje
a mierne, bezbolatne prečistenie pôsobí a tak
zname následky nestriednosti, pochybene diety,
nastudene a neprijemné zapečenie stolice na
pr. zahu, nadpnutie, tvorenie sa prezbytočnej
kyseliny, krčovitej bolesti zmi rňuje a odstra-
ňuje, jest Dra Rosi balsám pre žalúdok z
lekarne B. Fragnera v. Prahe. 1/2 flaša 1 kor., 1 flaša 2 kor.

VÝSTRAHA! Všetky časti obalu opatrené sú ochra-
nou známkou.

Hlavný sklad v lekárni:

B. FRAGNER, c. a kr. dvor. dodovateľ

„u černého orla“, PRAHA, Malá Strana čís. 203,

roh Nerudovej ulice.

Objednávky poštou vyr. zruji se
obratem.

Protí predesláni K 2 56 zasila sa veľká
flaša, proti K 1.50 malá flaša frankov.
na všetky stanice Rakúsku Uhorska.

Sklady v lékarnach celého Rakúska. Hlavný sklad u
Jozefa Töröka v Budapešti. I.

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 50.

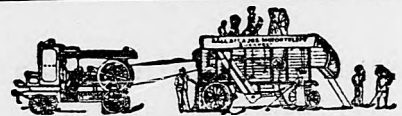
Odporuča pri úplnej záruke

benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným
podnikom, ta tecz

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojm vystrojením ku čis eniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jediva novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlatebný stroj prítomnosti !!

Bez strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gazdom aj medzi
domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších
strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobtná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:

parostroje, mlyny, rajtary, stroje k mlateniu a ku siam atd.

O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov podáva

zpravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Nemefi (Sedmo-
kradsko). P. Toth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács).

Cennik na žiadosť zdarma a franko.

Pri objednávkách na
naše ohlasy, prosíme
odvolávať sa vždy na
naš časopis.